

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นภาษาสากลใช้ติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมข่าวสาร (Information Society) วิชาการและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ กำลังเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาษาอังกฤษทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเหล่านี้ ส่วนมากมักได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษแทบทั้งสิ้น ดังนั้นการขาดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ จึงเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งสำหรับผู้ประสงค์จะศึกษาหาความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ

ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษมานานแล้วเพราะตระหนักดีว่าภาษาอังกฤษ เป็นสื่อที่สำคัญต่อการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศ อันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเมือง วิทยาศาสตร์ การศึกษาและวัฒนธรรม เป็นต้น ภาษาอังกฤษได้รับการนำมาใช้ ทั้งในเรื่องสำคัญในระดับที่เป็นผลได้ผลเสียของประเทศชาติ และแม้แต่เรื่องธรรมดาสามัญ เช่น การคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลต่อบุคคล สำหรับในด้านการศึกษานั้น ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะภาษาอังกฤษเปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขไปสู่ความก้าวหน้าของโลกวิชาการนานาชาติ (ฮัน ศรีวิรัตน์ 2528: 2)

ความสำคัญของภาษาอังกฤษ จึงมีผลโดยตรงต่อการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร (จริษา พานิชนง 2532: 1) ถึงแม้ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนภาษาต่างประเทศได้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน แต่ในทางปฏิบัติจริง ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญถือว่าเป็นวิชาบังคับเลือก ทั้งยังเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้นิยมเรียนกันมากที่สุด

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language) มีวิธีสอนหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งวิธีสอนแต่ละวิธี จะมีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ ทั้งทางด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยาและการศึกษาเป็นแนวทางกำหนดว่าต้องการมุ่งเน้นทักษะด้านใด เช่นวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar-Translation Method) เน้นทักษะการอ่าน และการเขียน ส่วนวิธีสอนแบบตรง (The Direct Method) เน้นทักษะการพูด เป็นต้น ซึ่ง สมิตรา อังวัฒนกุล (2530: 28) มีความเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่างๆ ว่า ยังไม่มีวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบใด เป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากแต่ละวิธีล้วนมีข้อดีข้อเสียอยู่ด้วยกันทั้งนั้น

อย่างไรก็ตาม ดี เอ วิลคินส์ (D.A.Wilkins 1983: 82) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนแบบต่างๆ สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านความคิดของนักภาษาศาสตร์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงมักจะเป็นวิธีสอน (Method) มากกว่าเนื้อหา (Content) ของสิ่งที่สอน และไม่ว่าจะจะเป็นวิธีสอนแบบใดก็ตาม สิ่งที่ต้องเรียนจะต้องเรียนรู้เป็นเบื้องต้นก็คือ เรื่องกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Grammatical Terms) ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น หากผู้เรียนมีพื้นฐานและเข้าใจระบบของภาษา (Linguistic System or Language System) เป็นอย่างดี

ในการเรียนภาษา ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ เข้าใจเรื่องราวที่เจ้าของภาษานูด สามารถโต้ตอบกับเจ้าของภาษาได้ และสามารถใช้องค์ความรู้ด้านระบบเสียง ระบบคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับระบบของภาษาทั้งด้านเสียง ศัพท์ และไวยากรณ์ ถือว่าเป็นองค์ประกอบของเนื้อหาทางภาษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการใช้ทักษะทางภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากองค์ประกอบของเนื้อหาทางภาษา เป็นคุณลักษณะ ซึ่งเป็นพื้นฐานและประสานสัมพันธ์กับการใช้ทักษะทางภาษา (อัจฉราวังศ์โสธร 2532: 29)

ความรู้ด้านเสียง (Phonology) คำศัพท์ (Vocabulary) และไวยากรณ์ (Grammar) เป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาทุกด้าน เนื่องจากความรู้ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษา (Usage) และรูปแบบของภาษา (Form) ซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษาและรูปแบบของภาษานี้เป็นแนวทาง (Means) ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความ

สามารถในการใช้ภาษา (Use) ตามหน้าที่ (Function) เพื่อประโยชน์ในการสื่อความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ อันเป็นจุดมุ่งหมาย (Ends) ของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการใช้ภาษาระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารที่เป็นระบบระเบียบและมีจุดมุ่งหมาย มีองค์ประกอบต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้การสื่อสารนั้นถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับในสังคมที่ใช้ภาษานั้น วิธีสอนที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันว่า เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้จริง (Actual Communication) ได้แก่ วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach) ทั้งนี้เนื่องจากจุดมุ่งหมายหลักของวิธีสอนดังกล่าวคือ ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ของผู้เรียน

ดี เอช ไฮม์ส์ (D.H. Hymes 1972: 13) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ว่าหมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นเองในตัวเจ้าของภาษา เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างๆของภาษา รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ใช้ในภาษานั้นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นีน่า คาร์เรตต์ (Nina Carrett 1986: 138) ที่ว่า ความสามารถในการสื่อสารหมายถึง กลุ่มของกลวิธี (A Set of Strategies) หรือกระบวนการอันสร้างสรรค์ (Creative Procedures) ในการนำความรู้ด้านองค์ประกอบของภาษา (Linguistic Elements) ไปใช้ในบริบทที่ถูกต้องและเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

อนึ่ง แนวความคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวความคิดที่พัฒนามาจากสิ่งที่ นอัม ชอมสกี (Noam Chomsky 1965: 4) ได้เคยอธิบายมาแล้วเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Performance) ซึ่ง เมอร์ริลล์ สเวน และ ไมเคิล คาเนล (Merrill Swain and Michael Canale 1980: 3-4) ได้กล่าวถึงความสามารถทั้งสองด้านตามแนวความคิดของ นอัม ชอมสกี สรุปได้ว่าความสามารถทางภาษา (Competence) หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับระบบภาษาหรือระบบไวยากรณ์ (Linguistic System or Grammar) ส่วนความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Performance) จะรวมถึง องค์ประกอบด้านจิตวิทยา ซึ่งมีผลต่อการรับรู้หรือการแสดงออกด้านถ้อยคำ ทฤษฎีความสามารถทางภาษา ก็คือแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ด้าน

ภาษาศาสตร์ (Linguistic Rules) ซึ่งทำหน้าที่อธิบายและสร้างความเข้าใจรูปประโยคต่างๆ ของภาษานั้นเอง ส่วนทฤษฎีการแสดงออกทางภาษาเป็นทฤษฎีที่ทำให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี ไวยากรณ์และองค์ประกอบด้านจิตวิทยาต่างๆ อันส่งผลให้เกิดการใช้ภาษา (Language Use) ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

จากแนวความคิดดังกล่าวของ นอม ชอมสกี ทำให้มีการแยกความสามารถของผู้เรียน ออกเป็น 2 ระดับคือ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้านระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ความสามารถอีกระดับหนึ่งคือ ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริง (Sandra J. Savignon 1978: 2) ทฤษฎีภาษาศาสตร์และทฤษฎีการเรียนรู้ถือว่า ความสามารถทั้ง 2 ระดับ ต่างก็มีความสำคัญในตัวเองและมีบทบาทเท่าเทียมกัน (Chen Si-Quing 1990: 157) ดังนั้น ความสามารถในการสื่อสาร จึงไม่สามารถแยกออกจากความสามารถด้านภาษาศาสตร์ กล่าวคือ การใช้ภาษาจะต้องอาศัยความรู้ด้านภาษาศาสตร์หรือด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา เพื่อจะได้สร้างประโยคที่ถูกต้อง ทำให้ได้ความหมายที่ไม่คลุมเครือและจะต้องใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Rules of Grammar) ซึ่งถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้านภาษาศาสตร์นั้น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ (Lexical Items) หน่วยคำ (Morphology) โครงสร้างประโยค (Syntax) ความหมาย (Semantics) และเสียง (Phonology) ซึ่งความรู้ความสามารถเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญ (Essential Components) ในแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Merrill Swain and Michael Canale 1983: 40)

สำหรับแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์เช่น แจ็ค ซี ริชาร์ดส์ (Jack C. Richards 1985: 14) เอลเลน ทาโรน และ จอร์จ ยูเล (Elain Tarone and George Yule 1989: 17) และเทรซี่ เดวิด เทอเรล (Tracy David Terrell 1991: 52) ต่างมีความเห็นพ้อง กันเกี่ยวกับความสำคัญของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาในแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Rules of Grammar) ฝึกการใช้กฎเกณฑ์ ต่างๆ และประยุกต์กฎเกณฑ์เหล่านั้น ในการปฏิสัมพันธ์เพื่อสื่อความหมายในภาษาเป้าหมาย

รูปแบบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาษาทั้งด้านเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาศาสตร์เพื่อใช้ในการสื่อสาร สำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การพัฒนาความสามารถด้านภาษาศาสตร์ควรถือเป็นเป้าหมายหลัก และควรให้ความสำคัญ เนื่องจากความสามารถดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร

จึงกล่าวได้ว่าในการสื่อสาร เราใช้ความรู้ด้านภาษาศาสตร์เป็นสื่อกลางในการรับสารและส่งสาร ความรู้ความสามารถด้านภาษาศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนภาษา หากผู้เรียนขาดความสามารถดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร ดังความเห็นของ พอลลีน เอ็ม เรย์ ดิคคินส์ และ เอ็ดเวิร์ด จี วูดส์ (Pauline M. Rea Dickins and Edward G. Woods 1988: 623) ที่ว่า " ความสับสนในการสื่อสารของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจะเกิดขึ้นเมื่อ ผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) ในระดับต่ำ ถึงแม้ว่าจะสามารถสื่อสารได้บ้าง แต่ก็ใช้รูปแบบของภาษาที่ไม่เหมาะสม ทั้งยังไม่สามารถนำโครงสร้างไวยากรณ์และรูปแบบของภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้สึก ทำให้เกิดความผิดพลาดและความล้มเหลวในการสื่อสาร "

ด้วยเหตุนี้ พอลลีน เอ็ม เรย์ ดิคคินส์ และ เอ็ดเวิร์ด จี วูดส์ จึงยืนยันว่าการพัฒนาทักษะในการสื่อสาร (Communication Skill) ไม่ควรมีข้อจำกัดเพียงการพัฒนาทักษะทางภาษา และทักษะการเรียน (Language and Study Skills) เท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาศาสตร์ของผู้เรียนด้วย เนื่องจากความสามารถดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน

จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) อันประกอบด้วยความรู้ด้านเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบ ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของภาษา และเลือกใช้รูปแบบนั้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนรู้ภาษาและการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ไม่สามารถแยกองค์ประกอบของเนื้อหาทางภาษา (Language Elements) ออกจากทักษะทางภาษา (Language Skills) กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ทั้งความรู้ด้านภาษาศาสตร์และ

ทักษะทางภาษาไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดการสื่อความหมายที่ชัดเจน และตรงกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร หากขาดความรู้ความสามารถด้านนี้แล้ว ผู้ใช้ภาษาก็ไม่อาจทราบว่า การใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้นเป็นอย่างไร

ด้วยเหตุที่ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์ประกอบหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร อันเป็นจุดประสงค์รายวิชาภาษาอังกฤษที่สำคัญข้อหนึ่งของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กระทรวงศึกษาธิการ 2533: 6) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นสูงสุดของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้เรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความสามารถด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา และเป็นระเบียบแบบแผนของภาษา เพื่อที่จะนำความรู้ความสามารถดังกล่าว ไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด อนึ่งผลการวิจัยยังสามารถเป็นเครื่องชี้วัดความสามารถด้านภาษาศาสตร์หรือด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ นอกจากนี้ ยังสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้นักเรียนมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถด้านภาษาศาสตร์ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อันได้แก่องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. การวิจัยครั้งนี้ มิได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเช่น เพศ วิชา สถิติปัญหา ความสนใจพิเศษ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม วิธีสอน ของครู ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

3. เนื้อหาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบความสามารถด้านภาษาศาสตร์ ได้จาก จุดประสงค์การเรียนรู้ และการวิเคราะห์เนื้อหาในแบบเรียนภาษาอังกฤษ ที่กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้ในรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก (อ 014-อ 015) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ในวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถ ด้านองค์ประกอบของภาษา อันได้แก่ เสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนน ที่นักเรียนทำได้จากแบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก (อ 015) ในโรงเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ ในการหาทางปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการปรับปรุง ประสิทธิภาพการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการวิจัยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป